

Codul de procedură civilă și taxele de timbru

Ediție actualizată la
8 ianuarie 2026

Editura
Hamangiu

Capitolul III. Căile extraordinare de atac

Secțiunea 1. Recursul

Art. 483. Obiectul și scopul recursului. Instanța competentă. (1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum și alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2)^[1] Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)-j³), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile pronunțate în materia protecției consumatorilor, a asigurărilor, precum și în cele ce decurg din aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite. De asemenea nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmărește să supună instanței competente examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) Recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. *[R.A.: art. 299 CPC 1865]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 54/2020 (M. Of. nr. 63 din 20 ianuarie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza a doua din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, respectiv hotărârile pronunțate în cererile formulate în temeiul art. 538 din Codul de procedură penală”.

^[1] Alin. (2)-(4) ale art. 483 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 49 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 369/2017 (M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, este neconstituțională. De asemenea, prin Decizia nr. 18/2018 (M. Of. nr. 965 din 14 noiembrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că revine curților de apel competența de soluționare a recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate în apel de către tribunale, în cauzele având ca obiect cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, ca urmare a pronunțării Deciziei nr. 369/2017 a Curții Constituționale.

Precizăm și că interpretarea dată art. 27 din Codul de procedură civilă de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, prin Decizia nr. 52/2018 (M. Of. nr. 609 din 17 iulie 2018), conform căreia efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017), a fost declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 874/2018 (M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019).

Art. 484. Suspendarea executării. (1) Recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări cu așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) La cererea recurentului formulată în condițiile art. 83 alin. (2) și (3), instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1). Cererea se depune direct la instanța de recurs, alăturându-se o copie certificată de pe cererea de recurs și dovada depunerii cauțiunii prevăzute la art. 719. În cazul în care cererea se face înainte de a ajunge dosarul la instanța de recurs, se va alătura și o copie legalizată de pe dispozitivul hotărârii atacate cu recurs.

(3) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților printr-un agent procedural al instanței sau prin alt salariat al acesteia ori prin modalitățile prevăzute la art. 154 alin. (4) și (5), după cum urmează:

1. de un complet anume constituit, format din 3 judecători, în condițiile legii, în cazul în care cererea s-a depus înainte de ajungerea dosarului la instanța de recurs;

2.^[1] *abrogat*;

3. de completul care judecă recursul pe fond, în cazul în care s-a fixat termen în ședință publică.

(4) Termenul de judecată, pentru care se face citarea, se stabilește astfel încât să nu treacă mai mult de 10 zile de la primirea cererii de suspendare.

(5) Completul se pronunță, în cel mult 48 de ore de la judecată, printr-o încheiere motivată, care este definitivă.

(6)^[2] *Abrogat*.

(7)^[3] Pentru motive temeinice, instanța de recurs poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. (3)-(5) aplicându-se în mod corespunzător. [*R.A.: art. 300 CPC 1865*]

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022).

Art. 485. Termenul de recurs. (1) Termenul de recurs este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispozițiile art. 468 alin. (2)-(4), precum și cele ale art. 469 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă intimatul nu a invocat prin întâmpinare sau din dosar nu reiese că recursul a fost depus peste termen, el se va socoti în termen. [*R.A.: art. 301, art. 310 CPC 1865*]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 15/2025 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 406.

^[1] Pct. 2 de la alin. (3) al art. 484 a fost abrogat prin art. I pct. 50 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (6) al art. 484 a fost abrogat prin art. I pct. 51 din Legea nr. 310/2018.

^[3] Alin. (7) al art. 484 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 52 din Legea nr. 310/2018.

Art. 486. Cererea de recurs. (1) Cererea de recurs va cuprinde următoarele mențiuni:

a)^[1] numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții în favoarea căreia se exercită recursul, sau, după caz, numele, prenumele și domiciliul reprezentantului convențional, numele, prenumele și domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și numele și prenumele consilierului juridic care întocmește cererea. Prezentele dispoziții se aplică și în cazul în care recurentul locuiește în străinătate;

b) numele și prenumele, domiciliul sau reședința ori, după caz, denumirea și sediul intimatului;

c) indicarea hotărârii care se atacă;

d) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor sau, după caz, mențiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

e)^[2] semnătura părții sau, după caz, a mandatarului părții, a reprezentantului legal al părții sau a consilierului juridic.

(2)^[3] La cererea de recurs se vor atașa dovada achitării taxei de timbru, conform legii, precum și, dacă este cazul, procura specială, împuternicirea avocațială sau delegația consilierului juridic.

(3) Mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) și c)-e), precum și cerințele menționate la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. Dispozițiile art. 82 alin. (1) și ale art. 87 alin. (2) rămân aplicabile. [*R.A.: art. 302' CPC 1865*]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 2/2024 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 197.

Art. 487. Motivarea recursului. (1) Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5), aplicabile și în recurs.

(2) În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror. [*R.A.: art. 303 CPC 1865*]

Art. 488. Motivele de casare. (1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;

^[1] Lit. a) de la alin. (1) al art. 486 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 53 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Lit. e) de la alin. (1) al art. 486 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 53 din Legea nr. 310/2018.

^[3] Alin. (2) și (3) ale art. 486 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 54 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 462/2014 (M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 13 alin. (2) teza a II-a, art. 83 alin. (3), precum și în art. 486 alin. (3), cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele fizice prin avocat, sunt neconstituționale, iar prin Decizia nr. 485/2015 (M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 13 alin. (2) teza a II-a, ale art. 84 alin. (2), precum și ale art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic, sunt neconstituționale.

2. dacă hotărârea a fost pronunțată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului sau de un alt complet de judecată decât cel stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei ori a cărui compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii;

3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe, invocată în condițiile legii;

4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;

5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității;

6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei;

7. când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat;

8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(2) Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deși au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor. **[R.A.: art. 304 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 3/2020 (M. Of. nr. 181 din 5 martie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 488 alin. (1) din Codul de procedură civilă, motivul de recurs prin care se critică modalitatea în care instanța de fond s-a pronunțat, în raport cu prevederile art. 451 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra proporționalității cheltuielilor de judecată reprezentând onorariul avocaților, solicitate de partea care a câștigat procesul, nu se încadrează în motivele de casare prevăzute de art. 488 alin. (1) din Codul de procedură civilă”.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 52/2023 (M. Of. nr. 930 din 16 octombrie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Pitești, Secția I civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și, în interpretarea dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 2 din Codul de procedură civilă, prin raportare la cele ale art. 19 și art. 214 din același cod, a stabilit:

„În cadrul motivului de recurs prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 2 din Codul de procedură civilă nu pot fi analizate criticile privind legalitatea măsurii de schimbare a compunerii completului de judecată în apel dispuse printr-o hotărâre a colegiului de conducere al instanței, legalitatea acestei hotărâri putând fi analizată în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare”.

Art. 489. Sancțiunea nemotivării recursului. (1) Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazului prevăzut la alin. (3).

(2) Aceeași sancțiune intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 488.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică. **[R.A.: art. 306 CPC 1865]**

Art. 490.^[1] Depunerea recursului. (1) Recursul și, dacă este cazul, motivele de casare se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

(2) Dispozițiile art. 471¹ se aplică în mod corespunzător. Termenul prevăzut la art. 471¹ alin. (3) și (5) se dublează în cazul recursului. La redactarea și semnarea întâmpinării și a răspunsului la întâmpinare, dispozițiile art. 83 și art. 84 alin. (1) rămân aplicabile. [**R.A.:** art. 302 CPC 1865]

Art. 491. Recursul incident și recursul provocat. (1) Recursul incident și recursul provocat se pot exercita, în cazurile prevăzute la art. 472 și 473, care se aplică în mod corespunzător. Dispozițiile art. 488 rămân aplicabile.

(2) Prevederile art. 474 se aplică în mod corespunzător.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 14/2020 (M. Of. nr. 875 din 25 septembrie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Galați și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor (...) art. 491 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„(...) recursul incident nu poate fi limitat la obiectul (...) recursului principal, ci poate viza orice alte soluții cuprinse în dispozitivul hotărârii atacate și/sau considerentele acesteia”.

Art. 492. Probe noi în recurs. (1) În instanța de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepția înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancțiunea decăderii, odată cu cererea de recurs, respectiv odată cu întâmpinarea.

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluționat în ședință publică, pot fi depuse și alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată. [**R.A.:** art. 305 CPC 1865]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 79/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *infra*, la art. 497.

Art. 493.^[2] Abrogat.

Notă. Prin Decizia nr. 479/2024 (M. Of. nr. 122 din 11 februarie 2025), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „care nu este supusă niciunei căi de atac” din cuprinsul dispozițiilor art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă [care, anterior abrogării prin Legea nr. 310/2018, prevedea că, „În cazul în care completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă, că motivele de casare invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute la art. 488, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunțată, fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac (...)” – n.r.] este constituțională în măsura în care nu exclude exercitarea căii de atac a revizuirii întemeiate pe dispozițiile art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă.

Art. 494. Reguli privind judecata. Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță și în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secțiune. [**R.A.:** art. 316 CPC 1865]

^[1] Art. 490 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 55 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Art. 493 a fost abrogat prin art. I pct. 56 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 839/2015 (M. Of. nr. 69 din 1 februarie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă și a constatat că sintagma „sau că recursul este vădit nefondat” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

Art. 495. Ordinea cuvântului în ședință. (1) Președintele va da mai întâi cuvântul recurentului, iar apoi intimatului.

(2) Procurorul vorbește cel din urmă, în afară de cazul când este recurent. Dacă procurorul a pornit acțiunea civilă în care s-a pronunțat hotărârea atacată cu recurs, procurorului i se va da cuvântul după recurent. [*R.A.: art. 309 CPC 1865*]

Art. 496. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs. (1)^[1] Instanța, verificând toate motivele invocate și judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte. [*R.A.: art. 312 alin. (1) și (2) CPC 1865*]

Art. 497.^[2] Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție. Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite, o singură dată în cursul procesului, cauza spre o nouă judecată instanței de apel care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când este cazul și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480 alin. (3), primei instanțe, a cărei hotărâre este, de asemenea, casată. Atunci când interesele bunei administrări a justiției o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanțe de același grad, cu excepția cazului casării pentru lipsă de competență, când cauza va fi trimisă instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent potrivit legii. În cazul în care casarea s-a făcut pentru că instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești sau când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat, cererea se respinge ca inadmisibilă. [*R.A.: art. 313 CPC 1865*]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 79/2022 (M. Of. nr. 61 din 25 ianuarie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„În interpretarea dispozițiilor art. 497 din Codul de procedură civilă, în forma modificată prin Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, în corelație cu prevederile art. 492 alin. (1), art. 498 și art. 501 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în cazul în care în al doilea ciclu procesual se admite recursul, casându-se decizia atacată, Înalta Curte de Casație și Justiție va reține cauza spre judecare în fond numai atunci când nu ar fi pusă în situația de a proceda la analizarea stării de fapt prin recalificarea faptelor sau prin completarea sau readministrarea probatoriului, în caz contrar cauza urmând a fi trimisă spre rejudecare la instanța de apel sau, după caz, la prima instanță”.

Art. 498. Soluțiile pe care le pot pronunța alte instanțe de recurs. (1) În cazul în care competența de soluționare a recursului aparține tribunalului sau curții de apel și s-a casat hotărârea atacată, rejudecarea procesului în fond se va face de către instanța de recurs, fie la termenul la care a avut loc admiterea recursului, situație în care se pronunță o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

(2) Instanțele prevăzute la alin. (1) vor casa cu trimitere, o singură dată în cursul procesului, în cazul în care instanța a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părții care a fost nelegal citată, atât la administrarea probelor, cât și la dezbaterrea fondului. În

^[1] Alin. (1) al art. 496 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 57 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Art. 497 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 58 din Legea nr. 310/2018.

vederea rejudecării, cauza se trimite la instanța care a pronunțat hotărârea casată ori la altă instanță de același grad cu aceasta, din aceeași circumscripție. Dispozițiile art. 497 se aplică în mod corespunzător, în caz de necompetență, de depășire a atribuțiilor puterii judecătorești și de încălcare a autorității de lucru judecat. **[R.A.: art. 312 alin. (3)-(7) CPC 1865]**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 79/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *supra*, la art. 497.

Notă. Referitor la interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 312 alin. (4) din Codul de procedură civilă de la 1865 privind rejudecarea pricinii în fond după casare de către curți de apel și tribunale, prin Decizia nr. 14/2013 (M. Of. nr. 655 din 24 octombrie 2013), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursurile în interesul legii formulate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Colegiul de conducere al Curții de Apel Târgu-Mureș și, în consecință, a stabilit că, „*în procesele începute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, în cazul rejudecării cauzei la un alt termen de judecată decât la cel la care s-a dispus admiterea recursului și casarea cu reținere a hotărârii atacate de către curțile de apel și tribunale, prevederile art. 305 Cod procedură civilă (privind probele noi în recurs – n.r.) nu sunt aplicabile*”.

Art. 499. Motivarea hotărârii. Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează sau se constată perimarea lui, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca și analiza motivelor de casare.

Art. 500. Efectele casării. (1) Hotărârea casată nu are nicio putere.

(2) Actele de executare sau de asigurare făcute în temeiul unei asemenea hotărâri sunt desființate de drept, dacă instanța de recurs nu dispune altfel. Instanța va constata aceasta, din oficiu, prin dispozitivul hotărârii de casare. **[R.A.: art. 311 CPC 1865]**

Art. 501. Judecata în fond după casare. (1) În caz de casare, hotărârile instanței de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru instanța care judecă fondul.

(2) Când hotărârea a fost casată pentru încălcarea regulilor de procedură, judecata va reîncepe de la actul anulat.

(3) După casare, instanța de fond va judeca din nou, în limitele casării și ținând seama de toate motivele invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

(4) În cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege. **[R.A.: art. 315 alin. (1)-(3') CPC 1865]**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 79/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *supra*, la art. 497.

Art. 502. Neînăutățirea situației în propria cale de atac. La judecarea recursului, precum și la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanța de

recurs, dispozițiile art. 481 sunt aplicabile în mod corespunzător. **[R.A.: art. 315 alin. (4) CPC 1865]**

Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare

Art. 503. Obiectul și motivele contestației în anulare. (1) Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.

(2) Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunțată de o instanță incompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanței și, deși se invocase excepția corespunzătoare, instanța de recurs a omis să se pronunțe asupra acesteia;

2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;

3. instanța de recurs, respingând recursul sau admitându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;

4. instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

(3)^[1] Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs. **[R.A.: art. 317 alin. (1), art. 318 alin. (1) CPC 1865]**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 26/2019 (M. Of. nr. 755 din 17 septembrie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Ploiești, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„Situția în care hotărârea redactată de unul dintre membrii completului de recurs este semnată doar de către judecătorul redactor, în timp ce, pentru ceilalți membri, este semnată de către președintele completului sau de președintele instanței, în condițiile art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă, nu se încadrează în ipoteza prevăzută de dispozițiile art. 503 alin. (2) pct. 1 din Codul de procedură civilă”.

2. Prin Decizia nr. 390/2025 (M. Of. nr. 1109 din 2 decembrie 2025), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a X-a contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice, și, în interpretarea dispozițiilor art. 68 din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 503 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, republicat, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Contestația în anulare specială nu este exclusă în cazul hotărârii curții de apel prin care se soluționează plângerea formulată împotriva deciziei Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor”.

^[1] Alin. (3) al art. 503 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 59 din Legea nr. 310/2018.

Art. 504. Condiții de admisibilitate. (1) Contestația în anulare este inadmisibilă dacă motivul prevăzut la art. 503 alin. (1) putea fi invocat pe calea apelului sau a recursului.

(2) Cu toate acestea, contestația poate fi primită în cazul în care motivul a fost invocat prin cererea de recurs, dar instanța l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt incompatibile cu recursul sau dacă recursul, fără vina părții, a fost respins fără a fi cercetat în fond.

(3) O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestația în anulare nu mai poate fi atacată de aceeași parte cu o nouă contestație în anulare, chiar dacă se invocă alte motive. *[R.A.: art. 317 alin. (2), art. 321 CPC 1865]*

Art. 505. Instanța competentă. (1) Contestația în anulare se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu operează prorogarea competenței. *[R.A.: art. 319 alin. (1) CPC 1865]*

Art. 506. Termen de exercitare. (1) Contestația în anulare poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

(2) Contestația se motivează în termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1), sub sancțiunea nulității acesteia. *[R.A.: art. 319 alin. (2) CPC 1865]*

Art. 507. Suspendarea executării. Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător. *[R.A.: art. 319¹ CPC 1865]*

Art. 508. Procedura de judecată. (1) Contestația în anulare se soluționează de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecății finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Contestatorul va lua cunoștință de conținutul acesteia de la dosarul cauzei.

(3) Dacă motivul de contestație este întemeiat, instanța va pronunța o singură hotărâre prin care va anula hotărârea atacată și va soluționa cauza. Dacă soluționarea cauzei la același termen nu este posibilă, instanța va pronunța o hotărâre de anulare a hotărârii atacate și va fixa termen în vederea soluționării cauzei printr-o nouă hotărâre. În acest ultim caz, hotărârea de anulare nu poate fi atacată separat.

(4) Hotărârea dată în contestație în anulare este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea atacată. *[R.A.: art. 320 CPC 1865]*

Secțiunea a 3-a. Revizuirea

Art. 509. Obiectul și motivele revizuirii. (1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

2. obiectul pricinii nu se află în ființă;

3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul ori în urma judecății, când aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză. În cazul în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat și cel învinuit de săvârșirea infracțiunii;

4. un judecător a fost sancționat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză;

5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților;

6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

7.^[1] statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii, persoanele care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să îi apere;

8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri;

9. partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa;

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;

10¹.^[2] Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat în cauză un avis consultativ asupra unei chestiuni de principiu privind interpretarea sau aplicarea unor drepturi și libertăți prevăzute de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau de protocoalele adiționale la această convenție, care are o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii, dacă aceasta a fost pronunțată anterior comunicării de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ, tradus în limba română;

11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții.

(2)^[3] Pentru motivele de revizuire prevăzute la alin. (1) pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7-11 sunt supuse revizuirii și hotărârile care nu evocă fondul. **[R.A.: art. 322 CPC 1865]**

^[1] Pct. 7 de la alin. (1) al art. 509 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 pct. 12 din Legea nr. 140/2022.

^[2] Pct. 10¹ de la alin. (1) al art. 509 a fost introdus prin art. 7 pct. 1 din Legea nr. 173/2022.

^[3] Alin. (2) al art. 509 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 60 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 866/2015 (M. Of. nr. 69 din 1 februarie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” din cuprinsul dispozițiilor art. 509 alin. (1) din Codul de procedură civilă este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora.

Legislație conexă: art. 21 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004).

Art. 510. Instanța competentă. (1) Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(2) În cazul dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 8, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanțele de recurs la care se referă aceste dispoziții este Înalta Curte de Casație și Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță.

(3) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu va opera prorogarea competenței. *[R.A.: art. 323 CPC 1865]*

Art. 511. Termen de exercitare. (1) Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti:

1. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 1, de la comunicarea hotărârii;
2. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 2, de la cel din urmă act de executare;
3. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 3, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

4. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea prin care a fost sancționat disciplinar definitiv judecătorul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancționare disciplinară;

5. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 5, din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă;

6. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 6, din ziua în care partea a luat cunoștință de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare;

7.^[1] în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 7, din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori curatelă, termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacității depline de exercițiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, de la încetarea curatelei ori înlocuirea curatorului;

8. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.

^[1] Pct. 7 de la alin. (1) al art. 511 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 pct. 13 din Legea nr. 140/2022.

(2) În cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 9, termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește de la încetarea împiedicării.

(3)^[1] Pentru motivele prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 10, 10¹ și 11, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii sau, după caz, a avizului consultativ al Curții Europene a Drepturilor Omului, tradus în limba română, respectiv a deciziei Curții Constituționale, în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Revizuirea se motivează prin însăși cererea de declarare a căii de atac sau înăuntru termenului de exercitare a acesteia, sub sancțiunea nulității.

(5) Dacă prin aceeași cerere se invocă motive diferite de revizuire, prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător pentru fiecare motiv în parte. *[R.A.: art. 324 CPC 1865]*

Notă. Cu privire la reglementarea anterioară, prin Decizia nr. 3/2017 (M. Of. nr. 245 din 10 aprilie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în interpretarea unitară a dispozițiilor art. 324 alin. (1) pct. 3 teza a doua din Codul de procedură civilă de la 1865, a stabilit că „momentul de la care începe să curgă termenul de revizuire de o lună îl constituie data la care partea a luat cunoștință, în orice mod, de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală. Această dată nu poate depăși intervalul de 3 ani de la data producerii împrejurărilor sus-menționate”.

Art. 512. Suspendarea executării. Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător. *[R.A.: art. 325 CPC 1865]*

Art. 513. Procedura de judecată. (1) Cererea de revizuire se soluționează potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecății finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Revizuentul va lua cunoștință de conținutul întâmpinării de la dosarul cauzei.

(3) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

(4)^[2] Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre și, după caz, va trimite cauza spre rejudecare atunci când s-a încălcat efectul pozitiv al autorității de lucru judecat.

(5) Hotărârea dată asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

(6) Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice, calea de atac este recursul. În cazul în care revizuirea a fost soluționată de una dintre secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul este de competența Completului de 5 judecători. *[R.A.: art. 326, art. 327, art. 328 CPC 1865]*

^[1] Alin. (3) al art. 511 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 7 pct. 2 din Legea nr. 173/2022.

^[2] Alin. (4) al art. 513 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 61 din Legea nr. 310/2018.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 17/2019 (M. Of. nr. 899 din 7 noiembrie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 513 alin. (6) din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Recursul formulat împotriva hotărârii prin care a fost soluționată cererea de revizuire întemeiată pe motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 din același cod este admisibil, indiferent dacă hotărârea atacată cu revizuire are sau nu caracter definitiv”.

Titlul III. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

Capitolul I. Recursul în interesul legii

Art. 514. Calitatea procesuală. Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești. *[R.A.: art. 329 CPC 1865]*

Art. 515. Condiții de admisibilitate. Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii. *[R.A.: art. 330⁵ CPC 1865]*

Art. 516. Judecarea recursului în interesul legii. (1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, precum și 20 de judecători, din care 14 judecători din secția/secțiile în a cărei/căror competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv unul dintre vicepreședinții acesteia este președinte al completului.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va stabili numărul judecătorilor din secțiile interesate care vor intra în compunerea completului prevăzut la alin. (1), celelalte secții urmând a fi reprezentate potrivit dispozițiilor aceluiași alineat.

(3) Atunci când problema de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va desemna câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții. Pentru întocmirea raportului, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții.

(4) După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră problema de

drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(5) După alcătuirea completului potrivit alin. (4), președintele acestuia va desemna dintre membrii completului 3 judecători pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(6) În vederea întocmirii raportului, președintele completului va putea solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

(7) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții de Justiție a Uniunii Europene, dacă este cazul, doctrina în materie, precum și opinia specialiștilor consultați. Totodată, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(8) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(9) La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (4).

(10) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(11) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot. *[R.A.: art. 330⁶ CPC 1865]*

Art. 517. Conținutul hotărârii și efectele ei. (1) Asupra cererii, completul Înaltei Curți de Casație și Justiție se pronunță prin decizie.

(1)^[1] Cauzele similare aflate pe rolul instanțelor la data sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în care soluționarea acestora depinde de dezlegarea problemelor de drept ce fac obiectul recursului în interesul legii, pot fi suspendate până la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, conform alin. (4).

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4)^[2] Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I. *[R.A.: art. 330⁷ CPC 1865]*

Art. 518. Încetarea efectelor deciziei. Decizia în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.

^[1] Alin. (1)¹ al art. 517 a fost introdus prin art. I pct. 62 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (4) al art. 517 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 63 din Legea nr. 310/2018.

Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Art. 519. Obiectul sesizării. Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Art. 520. Procedura de judecată. (1) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.

(2) Prin încheierea prevăzută la alin. (1), cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

(3) După înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casație și Justiție, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanțe.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instanțelor judecătorești, pot fi suspendate până la soluționarea sesizării.

(5) Repartizarea sesizării este făcută de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție ori de persoana desemnată de aceștia.

(6)^[1] Sesizarea se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de un judecător desemnat de acesta și 12 judecători din cadrul secției respective. Președintele secției sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este președintele de complet și va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor.

(7) După alcătuirea completului potrivit alin. (6), președintele acestuia va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecății. Judecătorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci când chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va transmite sesizarea președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din președintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va prezida completul, din președinții secțiilor interesate în soluționarea

^[1] A se vedea art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

chestiunii de drept, precum și câte 5 judecători din cadrul secțiilor respective desemnați aleatoriu de președintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Dispozițiile alin. (8) se aplică în mod corespunzător și atunci când chestiunea de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(10) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusă judecății.

(11) Dispozițiile art. 516 alin. (6)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Sesizarea se judecă fără citarea părților, în cel mult 3 luni de la data învestirii, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022).

Art. 521. Conținutul și efectele hotărârii. (1) Asupra sesizării, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunță prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 517 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3)^[1] Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar pentru instanța care a solicitat dezlegarea, de la data pronunțării deciziei.

(4) Dispozițiile art. 518 se aplică în mod corespunzător.

Titlul IV. Contestația privind tergiversarea procesului

Art. 522. Subiectele contestației și motivele ei. (1) Oricare dintre părți, precum și procurorul care participă la judecată pot face contestație prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

(2) Contestația menționată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabilește un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunțare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanța a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanței, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informații rezultate din evidențele ei și care erau necesare soluționării procesului, iar acest

^[1] Alin. (3) al art. 521 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 64 din Legea nr. 310/2018.

termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanța și-a nesocotit obligația de a soluționa cauza într-un termen optim și previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluționării cauzei, deși timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.

Art. 523. Retragera contestației. Contestația poate fi retrasă oricând până la soluționarea ei. Odată retrasă, contestația nu poate fi reiterată.

Art. 524.^[1] Forma contestației. Contestația se formulează în scris și se depune la instanța investită cu soluționarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecării. Contestația se poate formula și verbal în ședință, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de ședință.

Art. 525.^[2] Competența. Procedura de soluționare. (1) Contestația este de competența instanței ierarhic superioare, care o soluționează în complet format din 3 judecători. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se soluționează în completul de 5 judecători. Când procesul se judecă de completul de 5 judecători, contestația se soluționează de un alt complet de 5 judecători.

(2) Instanța investită cu judecarea procesului va înainta de îndată contestația instanței competente, împreună cu o copie certificată de pe dosarul cauzei. Atunci când este posibil, acestea se trimit instanței ierarhic superioare în format electronic.

(3) Formularea contestației nu suspendă judecata.

(4) Instanța soluționează contestația în termen de 10 zile de la primirea dosarului.

(5) Judecata se face în camera de consiliu, cu citarea părților, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunțare.

(6) Dacă instanța găsește contestația întemeiată, va dispune ca instanța care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia măsurile legale necesare, arătând care sunt acestea și stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.

(7) În toate cazurile, instanța care soluționează contestația nu va putea da îndrumări și nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a pricinii ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului.

^[1] Art. 524 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 199/2022. Menționăm că, prin Decizia nr. 604/2020 (M. Of. nr. 976 din 22 octombrie 2020), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale. Potrivit art. II din Legea nr. 199/2022, „Dispozițiile art. 524-526 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu modificările aduse prin prezenta lege, sunt aplicabile și contestațiilor formulate după data intrării în vigoare a prezentei legi”.

^[2] Art. 525 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 199/2022.

Art. 526.^[1] Sanctionarea contestatorului de rea-credință. (1) Atunci când contestația a fost făcută cu rea-credință, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 lei la 2.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestației.

(2) Reaua-credință rezultă din caracterul vădit nefondat al contestației, precum și din orice alte împrejurări care îndreptățesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaște.

^[1] Art. 526 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 199/2022.